

ע"פ 33438/02/15 - עיריית ירושלים נגד אבן עמי הנדסה אזרחית בע"מ, ערן בן עמי, יריב בן עמי

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

ע"פ 33438-02-15 עיריית ירושלים נ' אבן עמי הנדסה אזרחית בע"מ ואח'
תיק חיצוני: 6415/14

בפני כבוד השופט הבכיר צבי סגל

המערערת: עיריית ירושלים

ע"י ב"כ עו"ד מורן רביבו ואח'

נגד

המשיבים:

1. אבן עמי הנדסה אזרחית בע"מ

2. ערן בן עמי

3. יריב בן עמי

ע"י ב"כ עו"ד אלכסנדר בר שדה (בראייר)

פסק דין

1. ערעור על החלטת בית המשפט לעניינים מקומיים בירושלים (כבוד השופטת ת' נמרודי), בב"ש 6415/2014, מיום 1.1.15, בגדרה בוטל צו ניקיון שניתן נגד המשיבים.

עובדות ורקע

2. ביום 1.7.14 הוצא כנגד המשיבה 1 ומנהליה (להלן: "המשיבים") צו ניקיון לפינוי פסולת (להלן: "צו הניקיון") באתר אבן עמי, בהתאם לסעיף 13 לחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984 (להלן: "חוק שמירת הניקיון" ו/או "החוק"). באתר פועלת מגרסה נידת, וכפועל יוצא מכך מצויה במקום כמות משמעותית של פסולת בניין הפוגעת בבריאות הציבור ובאיכות הסביבה.

3. ביום 17.8.14 הגישו המשיבים בקשה לביטול צו הניקיון שהוצא כנגדם. המערערת הגיבה לבקשה. חרף החלטת בית משפט קמא מיום 21.10.14, המשיבים לא השיבו לתגובה. משכך, מחק בית משפט קמא ביום 10.11.14 את הבקשה לביטול צו הניקיון.

4. ביום 12.11.14 הגישו המשיבים בקשה לעיון חוזר ובית משפט קמא הורה להם להגיש תשובה לתגובת המערערת. המשיבים עשו כן, וביום 1.1.15 נעתר בית משפט קמא לבקשת המשיבים וביטל את צו הניקיון.

ללא קיום דיון במעמד הצדדים.

מכאן הערעור שלפניי.

ההנמקה שבבסיס החלטת בית משפט קמא

5. בית משפט קמא סקר בהחלטתו מיום 1.1.15 את הוראות סעיף 13 לחוק שמירת הניקיון, דן לגופו של עניין בכל אחד משלושת התנאים המקדמיים לשם הוצאת הצו וקבע כלהלן:

התנאי הראשון - "הושלכה פסולת" - לא הוכח, מאחר שיתכן כי מדובר בחומר שניתן למחזור ואיננו פסולת;

התנאי השני - "טרם הוגש כתב אישום" - לא התקיים, מאחר שנגד המבקשים תלויים ועומדים שלושה כתבי אישום, והגם ששלושתם מתייחסים לאישומים שונים הרי הם נובעים מהפעלת אותו אתר;

לעניין התנאי השלישי - "רשות הרבים" - לא הוכח כי העסק של המשיבים נמצא בשטח פתוח "ברשות הרבים", מה גם שהמערערת טענה מחד גיסא, כי המשיבים אחראים לפעול לניקוי המקום, ומאידך גיסא, כי מדובר בשטח פתוח ופרוץ לחלוטין העונה על הגדרת "רשות הרבים".

בית משפט קמא ציין כי די באלה כדי לבטל את הצו, והוסיף כי המערערת לא הוכיחה שיש בפעילות משום פגיעה חמורה בשלום הציבור ובבריאותו ואף לא הציגה ראיות לטענה כי האתר מהווה מוקד לתלונות. בטרם סיום החלטתו העיר בית משפט קמא, כי לאור ריבוי ההליכים ניתן להבין את תחושת המשיבים, לפיה המערערת "מתנכלת" להם.

נימוקי הערעור

6. תמצית עיקרי הערעור:

לא ניתנה למערערת כל הזדמנות להציג ראיות מטעמה להוכחת התקיימות התנאים מאחר שלא התקיים דיון במעמד הצדדים טרם מתן ההחלטה;

אשר לתנאי סעיף 13 לחוק שמירת הניקיון נטען -

כי מדובר בעסק שכל פועלו התבסס על קליטת חומרים מאתרים בהם מתבצעות חפירות, ועל כן מדובר בפסולת בניין בהתאם ללשון החוק;

כי כתבי האישום שהוגשו נגד המשיבים אינם רלוונטיים ואינם מתייחסים לערימות העצומות בגין הוצא צו הניקיון, מה גם שבהתאם לסעיף 13ב(א) לחוק שמירת הניקיון, התנאי של הגשת כתב אישום מתייחס **לכלל השטח** בגינו הוצא צו הניקיון ולא לערימת פסולת ספציפית ובודדת;

כי שגה בית משפט קמא עת התעלם מהחלטת בית המשפט בתיק אחר הקשור אף הוא לאתר מושא דיון זה (ב"ש 6762/13), לפיה מדובר בשטח פתוח העונה על הגדרת "רשות הרבים", בקבעו כי: **"מהתרשמות מתמונות שהוגשו על ידי המשיבה, מדובר בשטח שבחלק משמעותי אינו מגודר ואשר קיימת גישה אליו על ידי הציבור... הוא פתוח לרשות הרבים..."**. המבחן אשר אומץ בפסיקה מתייחס ליכולת המעבר והשימוש בפועל של הציבור באותם המקרקעין.

תמצית תגובת המשיבים

7. המשיבים הלינו על שהמערערת צירפה להודעת הערעור שלה ראיות חדשות שלא הוצגו בפני בית משפט קמא, ללא רשות בית המשפט וללא הגשת בקשה מתאימה לכך; וכן - כי הוראות סעיף 13ב לחוק הניקיון מלמדות כי לבית משפט קמא הייתה סמכות ליתן החלטה ללא קיום דיון בפועל; לגופו של עניין טענו:

כי אין המדובר בפסולת אלא בעודפי עפר שהגיעו לאתר של המשיבים בעידודה, בהמלצתה ובהנחייתה של עיריית ירושלים, ואין חולק כי במשך כל השנים האתר פעל תחת רישיון עסק כדין, וככל שהאתר תאם את האינטרסים של עיריית ירושלים לא הייתה לעירייה כל טענה כלפי המשיבים;

כי המערערת הגישה כנגד המשיבים שלושה כתבי אישום, כאשר אחד מהם הוגש לפי חוק שמירת הניקיון, ואין החוק מבדיל בין ערימת פסולת ספציפית זו או אחרת;

כי בית משפט קמא קבע בעניינים הקשורים לאתר מושא הצו, שקיימת חולשה ראייתית בשאלה האם מדובר ב"רשות הרבים", וגם אם נקבע באחת מהחלטותיו כי מדובר ב"רשות הרבים", הייתה זו קביעה לכאורית ולא קביעה מפורשת וחד משמעית.

דיון והכרעה

8. לאחר שעינתי בהודעת הערעור ובהשלמת טיעוני המשיבים בכתב; לאחר ששמעתי ושקלתי את טענות ב"כ הצדדים; ולאחר שבחנתי את החלטת בית משפט קמא, הגעתי לכלל מסקנה לפיה, מבלי לקבוע

מסמרות לגוף הנושא ומבלי להביע דעה באשר להנמקת בית משפט קמא העומדת בבסיס החלטתו, דין הערעור להתקבל מן הטעם האחד והיחיד, שלא היה מקום לדון בבקשה לביטול צו הניקיון בהיעדר נוכחות הצדדים, ומבלי שהתאפשר למערערת להציג בפני בית המשפט את ראיותיה ולהשמיע את מלוא טענותיה.

ואכן, את הדיון שהתקיים בפניי ביום 16.3.15 פתחתי בשאלה שהופנתה לב"כ המלומד של המשיבים, האם ניתן כלל לנהל דיון בעל השלכות פליליות שלא במעמד הצדדים. ב"כ המשיבים השיב, כי בהתאם לסיפא של סעיף 13ב1(ב) לחוק שמירת הניקיון חלה חובה לקיים דיון במעמד הצדדים רק אם בית המשפט החליט להתלות את תוקפו של הצו במעמד צד אחד, ומעבר לכך החוק שותק. לטענתו, מאחר שבמקרה דנא הצו לא הותלה אין חובה לקיים דיון במעמד הצדדים. דא עקא, שבסמוך לאחר מכן הודה ב"כ המשיבים, כי אין בידו אסמכתא התומכת בטענה זו: **"לשאלת בית המשפט אם יש בידי אסמכתא לכך שניתן לנהל דיון בעל השלכות פליליות שלא במעמד הצדדים, כאשר החוק איננו מתיר זאת מפורשות, כמו בחוקים אחרים (למשל: סעיף 207 לחוק התכנון והבנייה וכיו"ב) אני משיב כי אין לי משהו ספציפי"** (פרוט' 16.3.15, עמ' 5, ש' 9-7).

9. אין חולק, כי סעיף 13 לחוק שמירת הניקיון (פרק ז') עוסק בסנקציות עונשיות. משכך, מדובר בחוק הנושא אופי פלילי, בעטיו מוגשים כתבי אישום. סעיף 126 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") קובע, כי **"...לא יידון אדם בפלילים אלא בפניו"**. משאין הוראה אחרת, חל הכלל בדבר קיום דיון בנוכחות הצדדים בהליך הפלילי, בין היתר, מחמת הצורך בבירור נאות של העובדות (ע"פ 1318/07 מוחמד אלטורי נ' מדינת ישראל (31.12.07)). הערכאה הדיונית, אליה הוגשה הבקשה לביטול הצו, אינה פטורה אפוא מקיום דיון בבקשה בנוכחות הצדדים.

10. החלטת בית משפט קמא מושא הערעור דנא, נסמכת על הנימוק לפיו המערערת לא הוכיחה את שלושת התנאים המנויים בסעיף 13 לחוק שמירת הניקיון; לא הוכיחה שיש בפעילות משום פגיעה חמורה בשלום הציבור ובבריאותו; ואף לא הוכיחה את הטענה כי האתר מהווה מוקד לתלונות.

כמבואר בראשית הדברים לעיל, אינני קובע מסמרות לגוף העניין, ואף לא מביע עמדה בשאלה אם מוצדק אם לאו בנסיבות תיק זה להוציא את צו הניקיון; אלא, שהנני סבור כי טרם קבלת החלטה בנדון היה על בית משפט קמא לקיים דיון בבקשה לביטול צו הניקיון בנוכחות הצדדים, כדי לאפשר למערערת (ולצד שכנגד, ככל שיבקש זאת) להוכיח את טענותיה בדרך של העדת עדים והצגת מסמכים. יודגש, כי בדיון בפניי מיום 16.3.15 הצהירה ב"כ המערערת כי התכוונה לפעול כך בבית משפט קמא באמצעות העדת מפקחים ותושבי השכונה הסובלים מהמפגעים על בסיס יומי, וכן בדרך של המחשת המציאות בשטח באמצעות הצגת תמונות.

11. הערעור מתקבל והחלטתו של בית משפט קמא מיום 1.1.15 מתבטלת אפוא. התיק יוחזר לבית משפט קמא לשם קיום דיון במעמד הצדדים, בגדרו יוכלו הם להציג את ראיותיהם ולהשמיע את טיעוניהם, ולאחר מכן יחליט בית המשפט כמיטב חוכמתו ושיקול דעתו אם להוציא את צו הניקיון אם לאו.

המזכירות תמציא העתק מפסק הדין לידי ב"כ הצדדים.

ניתנה היום, כ' סיוון תשע"ה, 07 יוני 2015, בהעדר הצדדים.

חתימה